

پیام	ترجمه	آیه
توحید در ربوبیت	همانا خداوند پروردگار من و پروردگار شماست.	إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ
توحید عملی - توحید در عبادت	پس او را بندگی کنید.	فَاعْبُدُوهُ
راه درست زندگی عبادت خداوند است.	این راه راست است.	هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ

سوال چرا تنها خداوند را باید عبادت کرد؟

پاسخ: زیرا خداوند پروردگار جهانیان است.

سوال چرا خداوند بندگی خود را، راه راست و درست زندگی بیان کرده است؟

پاسخ: زیرا او پروردگار ماست و فقط او می‌تواند راه درست را به ما نشان دهد.

ابعاد توحید عملی

بعد اجتماعی

بعد فردی

ثمرات بعد فردی توحید عملی

هر کسی در زندگی خود از فرمان‌های خدا اطاعت کند، گام در مسیر توحید عملی گذاشته است. چنین فردی می‌کوشد تمایلات درونی و تصمیم‌ها و فعالیت‌های خود را در جهت خواست و رضایت الهی قرار دهد.

از نظر انسان موحد هیچ حادثه‌ای در عالم بی حکمت نیست، گرچه حکمت آن را نداند از همین رو موحد واقعی همواره انسانی امیدوار است. انسان موحد در مقابل سختی‌ها و مشکلات، صبور و استوار است و آن‌ها را زمینه موفقیت‌های آینده‌اش قرار می‌دهد. باور دارد که دشواری‌های زندگی نشانه بی‌مهری خداوند نیست بلکه بستری برای رشد و شکوفایی است.

شعر

که هر چه بر سر ما می‌رود ارادت اوست

نهادم آینه‌ها در مقابل رخ دوست

سر ارادت ما و آستان حضرت دوست

نظیر دوست ندیدم، اگرچه از مه و مهر

پیام شعر: نقش توحید عملی در زندگی فردی

انسان موحد چون زندگی خود را براساس رضایت خدا تنظیم کرده و پیرو فرمان‌های اوست، شخصیتی ثابت و پایدار دارد و برخوردار از آرامش روحی است. انسان موحد موجودات جهان را مخلوق خدا می‌بیند و می‌داند که خداوند او را در برابرشان مسئول قرار داده است.

سخن حضرت علی (ع) خطاب به مردم زمان خود و همه مردمی که به خدا ایمان دارند:

«تقوای الهی پیشه کنید، هم در مورد بندگان خدا، هم در مورد شهرها و آبادی‌ها، چرا که شما در برابر همه اینها حتی سرزمین‌ها و چهارپایان مسئولید، خدا را اطاعت کنید و از عصیان او بپرهیزید.»

سوال در چه صورتی انسان گرفتار شرک عملی می‌شود؟

پاسخ: اگر کسی دل به هوای نفس (بت درون) سپرده و او را معبود خود قرار دهد و اوامر او را به فرمان‌های خداوند ترجیح دهد.

یا در پی کسب رضایت قدرت‌های مادی و طاغوت‌ها (بت‌های بیرون) برآید.

پیام	ترجمه	آیه
بت درون (شرک عملی)	آیا دیدی آن کسی را که هوای نفس خود را معبود خود گرفت. آیا تو ضامن او می‌باشی؟	أَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ الْهَوَاةَ أَفَانَتْ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكَيْلًا

۱. هوای نفس وی هر روز خواسته جدیدی جلوی روی او قرار می‌دهد.

زیرا

شخص درونی ناآرام و شخصیتی ناپایدار داشته باشد.

باعث می‌شود

تسلیم‌پذیری در برابر امیال نفسانی و فرمان‌پذیری از طاغوت

۲. قدرت‌های مادی که هر روز رنگ عوض می‌کنند او را به بردگی جدید می‌کشانند.

پیام	ترجمه	آیه
عبادت خدا از روی تردید	از مردم کسی هست که خدا را بر یک جانب عبادت می‌کند.	و مِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ
	پس اگر خیری به او رسد دلش به آن آرام می‌گیرد.	فَإِنْ أَصَابَهُ اطمأن به
	و اگر بلایی به او رسد از خدا روی‌گردان می‌شود.	وَ إِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انقلبَ علی وجهه
	او در دنیا و آخرت زیان می‌بیند.	خَسِرَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةَ
	این همان زیان آشکار است.	ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ

سوال پرستشی که از روی ایمان باشد با پرستشی که از روی تردید باشد چه تفاوتی دارد؟

پاسخ: پرستش از روی ایمان باعث ثبات قدم انسان است ولی پرستش از روی تردید باعث می‌شود انسان شخصیتی ناپایدار داشته باشد.

سوال چرا برخی انسان‌ها در برابر هر خیر و شری که به آن‌ها می‌رسد، دو روش متفاوت پیش می‌گیرند؟

پاسخ: این امر مربوط به ایمان انسان‌هاست. کسی که با جان و دل خود خدا را نپذیرفته، در شرایط سخت دچار تردید می‌شود ولی انسان مؤمن در هر شرایطی دست از عبادت خدا برنمی‌دارد.

ثمرات بعد اجتماعی توحید عملی

تعریف بعد اجتماعی توحید:

بعد اجتماعی توحید به معنای قرار گرفتن همه ارکان یک جامعه در جهت خداوند و اطاعت همه جانبه از اوست.

کلام مهم مهم‌ترین رکن یک جامعه حکومت آن است.

وقتی یک جامعه توحیدی است که:

- حاکم آن براساس قوانین الهی به حکومت رسیده باشد.
  - شرایطی را که خداوند برای حاکم تعیین کرده است دارا باشد.
  - حاکم بکوشد قوانین الهی را در جامعه به اجرا در آورد.
- یک جامعه علاوه بر رکن سیاسی، دارای ارکان دیگری مانند اقتصاد و فرهنگ نیز هست. جامعه‌ای که در مسیر توحید اجتماعی حرکت می‌کند اقتصاد و فرهنگ و سایر ابعاد و ارکان آن نیز به سوی اجرای فرمان‌های خدای یگانه پیش می‌رود و به صورت جامعه‌ای عدالت‌گستر در می‌آید.

ویژگی‌های جامعه توحیدی:

- جامعه توحیدی حکومت کسانی را که خداوند به آن‌ها حق حکومت نداده است نمی‌پذیرد.
- با آنان که نسبت به خداوند و مسلمانان دشمنی می‌ورزند دوستی نمی‌کند.
- با ظالمان مبارزه می‌کند.
- بنا به فرمان خداوند از محرومان و مستضعفان حمایت می‌کند.

پیام	ترجمه	آیه
نهی از دوستی با دشمنان خدا و دشمنان مؤمنان	ای کسانی که ایمان آورده‌اید.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
	دشمن من و دشمن خودتان را دوست نگیرید.	لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَ عَدُوِّكُمْ أَوْلِيَاءَ
	به گونه‌ای که با آنان مهربانی کنید.	تَلْقَوْنَ إِلَيْهِمْ بِالْمُودَةِ
	حال آنکه آنان به دین حقی که برای شما آمده است، کفر ورزیده‌اند.	وَ قَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ

ارتباط دوسویه توحید فردی و اجتماعی

ارتباط دوسویه توحید فردی و اجتماعی

میان بعد فردی و بعد اجتماعی توحید رابطه متقابل وجود دارد.

ارتباط دوسویه

هر قدر نهادهای اجتماعی در خدمت اجرای قوانین الهی باشد، زمینه برای رشد انسان‌ها و حرکت به سوی خداوند و زندگی موحدانه آسان‌تر می‌گردد.

هر قدر که مردم یک جامعه به سوی توحید حرکت کنند، ارکان جامعه نیز بیشتر رنگ توحیدی به خود می‌گیرد.

اگر قرار باشد چه فقط خواسته‌ها و تمایلات دنیوی خود را دنبال کنند،

و تنها منافع خود را محور فعالیت اجتماعی قرار دهند، و اهل ایثار و تعاون و خیر رساندن به دیگران نباشند،

نتیجه:

۱. تفرقه و تضاد جامعه را فرا می‌گیرد.
۲. امکان رشد و تعالی از بین می‌رود.
۳. در چنین جامعه‌ی روز بروز انسان‌های ستمگر قدرت بیشتری پیدا می‌کنند.
۴. دیگران را در خدمت امیال خود بکار می‌گیرند.
۵. سخنی از حاکمیت خداوند و فرمان‌های او نیست بلکه سخن از حاکمیت طاغوت و دستورهای اوست.

توحید و شرک در جهان امروز

چند نکته

توحید روح و محور زندگی دینی و شرک روح و محور زندگی ضد دینی است. منظور از انسان عصر حاضر، تمام افراد جامعه نیست بلکه جو حاکم بر اکثریت افراد است نه تک تک افراد بت‌پرستان قبل از اسلام بیش از ۳۶۰ بت می‌پرستیدند. گرچه شرک در قالب بت و مانند آن در میان بیشتر جوامع امروزی وجود ندارد اما انواع دیگری از شرک که بسیار پیچیده‌تر از شرک قدیم است، در میان بشر به چشم می‌خورد.

دو گونه از شرک چند در جهان امروز

اول: امروزه بسیاری از انسان‌ها، جهان خلقت را ملک خود تلقی می‌کنند و بدون توجه به نظر مالک حقیقی آن، یعنی خدا، هر گونه که بخواهند در این جهان تصرف می‌کنند اینها در واقع خود را مالک و ولی و رب جهان می‌دانند.

پیامد این دهرگاه

۱. تخریب محیط زیست
۲. آلوده شدن طبیعت
۳. پیدا شدن جوامع فقیر در کنار جوامع ثروتمند

دوم: بسیاری از انسان‌ها چنان به امور دنیوی سرگرم شده‌اند که خدا را فراموش کرده و خداوند در قلب آن‌ها جایگاهی ندارد. زینت دنیا و لذات و شهوات چنان در دلشان فزونی یافته که جایی برای خلوت انس با خدا و درک معنویت نیایش با پروردگار باقی نگذاشته است.

پیامد این دهرگاه

۱. هوی و هوس و آنچه و آن کس که آنان را به هوس‌هایشان می‌رساند بت و معبودشان شده.
۲. آن‌ها (بت‌ها) را مانند خدا می‌پرستند.
۳. از ابزارهای جدید مانند سینما و تلویزیون و... در این راه بهره می‌گیرند.
۴. یکسره از خدا و آخرت غافل شده‌اند.

ادبیه و تحقیق

آیا می‌توان تنها به جنبه فردی توحید عملی معتقد بود ولی جنبه اجتماعی آن را قبول نداشت؟
خیر زیرا میان جنبه فردی و جنبه اجتماعی توحید عملی رابطه دوسویه وجود دارد. هر قدر که افراد یک جامعه به سوی توحید حرکت کنند، ارکان آن جامعه نیز بیشتر در مسیر توحید قرار خواهند گرفت و زمینه برای رشد جامعه و انسان‌ها و حرکت به سوی خداوند آسان‌تر خواهد شد.

۲۰نمره

آزمون درس سوم

۳

۲	<p>الف) تدبیر در آیات و احادیث</p> <p>۱. طبق آیه «یا ایها الذین آمنوا لاتتخذوا عدوی و عدوکم اولیاء...» کدام گزینه بیانگر علت نهی مؤمنان از دوستی با دشمنان خداست؟ (نوبت دی ۱۴۰۱)</p> <p>۱) تلقون الیهیم بالمودة</p> <p>۲) و قد کفروا بما جاءکم من الحق</p> <p>۳) و من الناس من یعبد الله علی حرف</p> <p>۲. در آیه «ان الله ربی و ربکم فاعبدوه هذا صراط مستقیم» خداوند از انسان‌ها چه درخواستی دارد؟ (نوبت شهریور ۱۴۰۱)</p> <p>۳. انواع توحید را در عبارت شریفه «ان الله ربی و ربکم فاعبدوه» مشخص کنید. (نوبت شهریور ۱۴۰۰)</p> <p>۴. عبارت «و من الناس من یعبد الله علی حرف» به عبادت چه کسانی اشاره دارد؟ (نوبت دی ۱۳۹۹)</p>
۲	<p>ب) درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را با (ص / غ) مشخص کنید.</p> <p>۵. انسان موحد باور دارد دشواری‌های زندگی نشانه بی‌مهری خدا نیست (نوبت شهریور ۹۹)</p> <p>۶. انسانی که گرفتار شرک عملی شده، از درونی آرام و شخصیتی پایدار برخوردار است. (نوبت دی ۹۹)</p> <p>۷. زندگی توحیدی ریشه در جهان‌بینی توحیدی دارد. (نوبت شهریور ۱۴۰۱)</p> <p>۸. اگر کسی در پی کسب رضایت قدرت‌های مادی و طاغوت‌ها بر آید، گرفتار شرک عملی شده است. (نوبت شهریور ۱۴۰۱)</p> <p>درست ☐ نادرست ☐</p> <p>درست ☐ نادرست ☐</p> <p>درست ☐ نادرست ☐</p> <p>درست ☐ نادرست ☐</p>
۲	<p>ج) جملات زیر را با کلمات مناسب کامل کنید.</p> <p>۹. توحید عملی دارای دو بعد ..... و ..... است.</p> <p>۱۰. روح و محور زندگی دینی ..... و روح و محور زندگی ضد دینی ..... است.</p> <p>۱۱. جامعه توحیدی با ظالمان مبارزه کرده و بنا به فرمان خدا از ..... حمایت می‌کند.</p> <p>۱۲. اگر همه مردم تنها ..... را محور فعالیت اجتماعی قرار دهند، تفرقه و تضاد جامعه را فرا می‌گیرد.</p> <p>(نوبت شهریور ۹۸ دی ۹۹ انسانی)</p> <p>(نوبت شهریور ۹۸)</p> <p>(نوبت دی ۹۸)</p> <p>(نوبت دی ۱۴۰۱ انسانی)</p>
۲	<p>د) به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.</p> <p>۱۳. اگر کسی در پی رضایت قدرت‌های مادی و طاغوت‌ها بر آید، گرفتار چه شرکی شده است؟ (نوبت فرورد ۹۹ انسانی)</p> <p>۱۴. نگاه انسان موحد به موجودات جهان چگونه است؟ (نوبت دی ۱۴۰۱)</p> <p>۱۵. میزان تأثیرگذاری توحید در زندگی انسان به چه چیزی بستگی دارد؟ (نوبت دی ۹۷)</p> <p>۱۶. چرا انسان موحد دارای شخصیتی ثابت و استوار و برخوردار از آرامش روحی است؟ (نوبت فرورد ۱۴۰۰)</p>
۲	<p>ه) تعریف مفاهیم</p> <p>۱۷. شرک عملی</p> <p>۱۸. بعد اجتماعی توحید</p> <p>(نوبت دی ۱۴۰۰)</p>
۱	<p>و) به سؤالات زیر پاسخ کامل و تشریحی دهید.</p> <p>۱۹. شخصیت انسان موحد و انسان مشرک را از جهت داشتن آرامش روحی با یکدیگر مقایسه کنید. (نوبت شهریور ۱۴۰۰)</p> <p>۲۰. در چه صورت یک نظام اجتماعی توحیدی است؟ (نوبت فرورد ۹۸)</p> <p>۲۱. ارتباط میان توحید فردی و توحید اجتماعی را توضیح دهید. (نوبت فرورد ۹۹)</p> <p>۲۲. دو نمونه از شرک جدید که در جوامع امروزی وجود دارد را ذکر کنید. (۱/۵)</p> <p>۲۳. ویژگی‌های جامعه توحیدی را بیان کنید. (۲)</p> <p>۲۴. در چه صورتی انسان در مسیر توحید عملی حرکت می‌کند؟ (۱/۵)</p> <p>۲۵. تسلیم بودن در برابر امیال نفسانی و فرمان‌پذیری از طاغوت، باعث چه چیزی می‌شود؟ چرا؟ (۱/۵)</p>